06/11/2020

Ο Άγιος Δημητριανός, επίσκοπος Χύτρων

/ Βίοι Αγίων

Σημαντική μορφή της Κυπριακής Εκκλησίας. Ο Λεόντιος Μαχαιράς (Χρονικόν, παρ. 30), μνημονεύει τον Δημητριανό μαζί με τους Πάππον, Αθανάσιον, Ευστάθιον και Νικήταν ως επισκόπους Κυθηραίων (= Κυθρέας, περιοχής Χύτρων). Η Εκκλησία ανακήρυξε τον επίσκοπο Δημητριανό σε άγιο και η μνήμη του γιορτάζεται στις 6 Νοεμβρίου.

Σημαντικές πληροφορίες για τη ζωή και τη δράση του αγίου Δημητριανού Χύτρων

περιέχονται στον Βίον του, που διασώθηκε σε χειρόγραφο του 12ου αιώνα στο μοναστήρι του Σινά, το οποίο έφερε σε φως το 1907 ο Βέλγος βυζαντινολόγος Χ. Γκρεγκουάρ (Byzantinische Zeitechrift, XVI, 1907, σσ. 217-237. Πρβλ. και σχετική μελέτη του Henri Gregoire στο ίδιο έντυπο και μετάφρασή της στο περιοδικό Κυπριακός Λόγος, αρ. 23 -24, Σεπτ. -Δεκ. 1972. Ο Βίος του αγίου Δημητριανού σώζεται στον Σιναϊτικόν Ἑλληνικόν Κώδικα αρ. 789, του 12ου αιώνα). Εξάλλου ο αρχιμανδρίτης Κυπριανός εξέδωσε το 1779 στη Βενετία την Ἀκολουθίαν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Δημητριανοῦ, ἐπισκόπου Κηθηρίας τῆς Κύπρου.

Είναι άγνωστος ο συγγραφέας του Βίου του αγίου Δημητριανού. Σύμφωνα όμως προς τις πληροφορίες που διασώζει, ο Δημητριανός γεννήθηκε σε μια κωμόπολη της επισκοπικής περιφέρειας των Χύτρων (Κυθρέας) που ονομαζόταν Συκαί και βρισκόταν κοντά στο χωριό Παλαίκυθρο (γνωστή σήμερα ως Συκά). Ο χρόνος της γέννησής του δεν καθορίζεται ακριβώς, αλλά αναφέρεται ότι ο άγιος γεννήθηκε την εποχή της βασιλείας του Βυζαντινού αυτοκράτορα Θεοφίλου Β’ (829 – 840). Με βάση διάφορα άλλα στοιχεία από τον Βίο του, μπορούμε να υποθέσουμε ότι γεννήθηκε περί το 834 – 835. Ο πατέρας του ήταν ιερέας, κι απ’ αυτόν, καθώς και από την ευσεβή μητέρα του, ανατράφηκε χριστιανικά. Νεαρός, σε ηλικία 15 χρόνων, νυμφεύθηκε. Η σύζυγός του όμως πέθανε παρθένα ύστερα από 3 μήνες, οπότε ο Δημητριανός αποφάσισε να ακολουθήσει το μοναχικό βίο. Πήγε τότε στο ονομαστό μοναστήρι του Αγίου Αντωνίου* που βρισκόταν στο βουνό πάνω από την Κυθρέα και που σήμερα δεν σώζεται. Στο μοναστήρι αυτό έγινε με χαρά δεκτός από τους μοναχούς τους οποίους γνώριζε και πιο πριν και οι οποίοι τον παρακινούσαν να γίνει και ο ίδιος μοναχός.

Όπως αναφέρεται, στο μοναστήρι ο Δημητριανός διήγε σκληρότατη ασκητική ζωή, γυμνάζοντας όχι μόνο το σώμα αλλά και το πνεύμα του, και απέκτησε τη χάρη να θεραπεύει τις αρρώστιες με απλή επαφή των χεριών του. Έτσι, πάντα κατά τον άγνωστο βιογράφο του, η φήμη του απλώθηκε παντού και πλήθη πασχόντων κατέφευγαν στον Δημητριανό που τους θεράπευε αφού πρώτα τους δίδασκε. Και έτσι πάντες καί τήν νουθεσίαν καί τήν θεραπείαν ὡς ἐκ θείας ἐνεργείας λαμβάνοντες, σύν μεγίστῃ εὐφροσύνῃ ὑπέστρεφον…

Όταν απέκτησε φήμη, ο τότε επίσκοπος Χύτρων Ευστάθιος πήρε κοντά του τον Δημητριανό και τον χειροτόνησε πρεσβύτερο και οικονόμο της επισκοπικής του περιφέρειας. Αργότερα, όταν πέθανε ο ηγούμενος του μοναστηριού του Αγίου Αντωνίου, ο Δημητριανός επέστρεψε στο μοναστήρι του οποίου έγινε ο νέος ηγούμενος. Στο μοναστήρι παρέμεινε συνολικά 40 χρόνια. Όταν ο επίσκοπος Χύτρων Ευστάθιος έγινε αρχιεπίσκοπος, εξέλεξε ως αντικαταστάτη του στον θρόνο των Χύτρων τον Δημητριανό, που απεδέχθη το αξίωμα ύστερα από πολλούς

δισταγμούς. Υπολογίζεται ότι στον επισκοπικό θρόνο ανήλθε σε ηλικία 56 χρόνων, δηλαδή κατά το 890 ή 891, και παρέμεινε μέχρι τον θάνατό του, 25 περίπου χρόνια αργότερα.

Ως επίσκοπος, ο Δημητριανός διέπρεπε σύμφωνα προς τον βιογράφο του, σε αγαθοεργίες που σκοπό είχαν να απαλύνουν του ανθρώπινο πόνο, να βοηθήσουν τους φτωχούς και δυστυχείς, να προστατεύσουν τις χήρες και τα ορφανά, να θεραπεύσουν ασθένειες. Η σπουδαιότερη όμως πράξη του ήταν να ακολουθήσει μέχρι τη Βαγδάτη τους συμπατριώτες του που είχαν συλληφθεί αιχμάλωτοι από Άραβες κατά τη διάρκεια μεγάλης επιδρομής τους στην Κύπρο στα 911-12. Κατά τη διάρκεια της επιδρομής αυτής κατά της Κύπρου, που διενήργησε ο εξωμότης ναύαρχος Δαμιανός ή Νταμιάνα* από την Ταρσό και που κράτησε 4 μήνες, συνέβησαν σφαγές, λεηλασίες και καταστροφές μεγάλες, χιλιάδες δε Κύπριοι, πολλοί μάλιστα από την επισκοπική περιφέρεια του Δημητριανού, συνελήφθησαν αιχμάλωτοι. Ο επίσκοπός τους, παρά το ότι πλησίαζε τότε την ηλικία των 80 χρόνων, αποφάσισε να ακολουθήσει εκτός Κύπρου τους αιχμάλωτους συμπατριώτες του για να τους βοηθήσει όπως μπορούσε καλύτερα. Και τους ακολούθησε ὀπισθόπους μέχρι το τέρμα του μεγάλου ταξιδιού τους, που ήταν η Βαγδάτη. Εκεί ο Δημητριανός κατόρθωσε να γίνει δεκτός από τον χαλίφη, από τον οποίο ζήτησε την απελευθέρωση όλων των Κυπρίων αιχμαλώτων. Επικαλέστηκε το άδικο της ληστρικής επιδρομής του Νταμιάνα στην Κύπρο και υποστήριξε ότι οι Κύπριοι δεν είχαν παραβεί τις υφιστάμενες συνθήκες ώστε να δικαιολογείται η εναντίον τους ενέργεια των Αράβων. Βέβαια, παρά τη συμφωνία Βυζαντινών και Αράβων για καθεστώς ουδετερότητας της Κύπρου, ο Βυζαντινός στρατηγός Ιμέριος* είχε χρησιμοποιήσει το νησί ως στρατιωτική του βάση για εκστρατείες στη Συρία και στην Κιλικία (910) και στην Κρήτη (911). Αλλά η δραστηριότητα αυτή του Ιμέριου επεβλήθη στους Κυπρίους με την βία, υποστήριξε ο Δημητριανός, συνεπώς δεν μπορούσε να θεωρηθούν υπεύθυνοι.

Τελικά ο Δημητριανός κατόρθωσε να πείσει τον χαλίφη της Βαγδάτης ν’ απελευθερώσει όλους τους Κυπρίους αιχμαλώτους που επέστρεψαν στην Κύπρο μαζί με τον υπέργηρο ιεράρχη τους. Την αποστολή του Δημητριανού υποστήριξε και η αυτοκρατορία, διά διπλωματικής αποστολής που έστειλε στη Βαγδάτη ο πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νικόλαος Μυστικός (Αύγουστος του 913).

Λίγο μετά την επιστροφή του στην Κύπρο, ο Δημητριανός πέθανε το 915 σε ηλικία 80 ή 81 χρόνων. Κατά το διάστημα της 25χρονης επισκοπείας του οι Χύτροι είχαν καταστεί εκκλησιαστικό και πολιτικό κέντρο, όχι όμως και εκκλησιαστική ή πολιτική πρωτεύουσα του νησιού όπως διάφοροι μελετητές υποστήριξαν. Ο ίδιος ο Δημητριανός ανεδείχθη σε φωτεινή διεθνή προσωπικότητα, οι δε παραδόσεις γι’ αυτόν αφθονούν. Στην Κυθρέα, στο Δάλι και αλλού, υπάρχουν εκκλησίες που

φέρουν το όνομά του ενώ ο ίδιος εικονίζεται σε διάφορες τοιχογραφίες.